

τῶν κτημάτων. Σήμερον ὑπάρχουσιν εἰς τὰς νῆσους τοῦ Ἰονίου, ιδίως τὰς τρεῖς μεγάλητέρας, ἀπειρίκ πάκτων ὄφειλομένων παρὰ τῆς μιᾶς εἰς ἄλλην οἰκογένειαν, καὶ συνισταμένων εἰς εὐτελεῖς ἀποφορὰς ἡμίσεως ταλλήρου, μιᾶς λίτρας σίτου, δύο ὄργιθων κλ. Τῶν πλείστων ἀπωλέσθησαν οἱ τίτλοι, ἢ καὶ ἐλησμονήθη ἡ αἰτία τῆς συμβάσεως οὐχ ἡττον τὸ χρέος εἶναι ἀπαιτητὸν καὶ εἰσπράττεται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς οἰνοεὶ κατοχῆς. Ἀλλὰ ἡ πάκτωσις δὲν ἔχει πλέον κανένα χαρακτῆρα τιμαριωτικοῦ δικαιώματος, καὶ διέπεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ Κώδικος τῆς Νεαπολέως περὶ συστάσεως προσόδων (Iov: N. χρθ. 1617 επ. — Καδ. Νεαπ. χρθ. 1781 επ.) καθ' ἃς ἡ διηνεκὴς πρόσοδος εἶναι οὐσιωδῶς ἐξαγοραστή. Ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις δὲν ἔπραξε τι πλειότερον ὡς πρὸς τὰς διηνεκεῖς προσόδους, τὰς ἀναλογούσας πρὸς τὰ πάκτα τῶν νήσων, καὶ ἡ σύστασις τούτων ἔχει χαρακτῆρα διλγώτερον φεουδαλικὸν παρὰ ἐν Γαλλίᾳ, πρὸ τοῦ 1789. Τις δὲ λόγος τοῦ νὰ προβῇ ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις πέραν τῆς Γαλλικῆς; Καὶ ἐάν ὑπῆρχε λόγος ἵνα ἀνακληθῇ ἡ δωρεά ἡ πρὸ δικιώνων γενόμενη πρὸς τὸν τιμαριοῦχον, δέν ὑπάρχει λόγος, καὶ ἵνα ἀκυρωθῇ ἡ παρὰ τούτου πρὸ αἰώνων γενυμένη ἐκποίησις τοῦ τιμαριωτικοῦ ἀγροῦ, ἀρα οὐδὲ ἵνα καταργηθῇ ἡ πρόσοδος ἡ συμφωνίθεσσα ἔνεκα τῆς ἐκποιήσεως ταύτης.

I. A. ΤΥΠΑΔΔΟΣ.

(ἀκολουθεῖ)

ΕΟΡΤΗ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΗΑΡΑ ΡΩΣΣΟΙΣ.

ΑΝ κάγεις διέβη ποτὲ διὰ τῆς πόλεως Ριζάνης ήταν ἐγνώριτεν ἐξ ἀπαντος τὸν Στέφανον Νικήτης ζενισθεὶς παρ' αὐτῷ καὶ ἀκούσας αὐτὸν νὰ ἐγκυρῶσῃ ἐπὶ τῷ θαρυτίμῳ τῆς Μαδέρας οἴνῳ. Παρ' αὐτῷ λοιπὸν κατέλυσά ποτε, διὰ τῆς πόλεως ἐκείνης διερχόμενος, ἐπειδὴ ἡ νῦν ἡτο Ζοφερά, κάνεν δὲ ἀστρον δὲν ἔξελαμπε, ἁργδαῖος δὲ ὅμηρος εἶχε πέση, ὥστε κατεκλύσθησαν μὲν αἱ ὄδοι, μόλις δὲ οἱ ἵπποι εἶλκον διὰ τὴν πολλὴν ἰλύν. Ἀλλ' ὅμως ὅταν ἔφθασα ἐκεῖσε λίαν δυσχερῶς ἡ θάνθην ἡ θελέπικρον, διότι διεπράξας τοσαύτην ὄδον προσήγγιζον εἰς τὴν πόλιν εἰς τὴν ἐποίαν ἔσπευδα καὶ διότι τὴν ἡγαπημένην γυναικά μου δὲν ἔβλεπα εἰσέτι. Εἴτε δὲ πλειότερον ἐπεκράνθην ἀλέπων δεινὸν μὲν τὸν χειμῶνα, ἀεράτους δὲ καταστάσας τὰς ὄδοις ἔνεκα τῶν πολλῶν ὄδάτων καὶ τελμάτων. Διὰ ταῦτα ἐπέχων

τὴν πορείαν ἐδυσθύμουν καὶ προσυχόμεν εἰς τὸν θεὸν διὰ νὰ καλωσυνέσῃ δικιόδες καὶ φθάσω δισον τὸ δυνατὸν τάχιστα κοντὰ εἰς τὴν φιλτάτην γυναικά μου. Τόσον ἐπόθουν τότε νὰ πορεύωμαι συνεχῶς χωρὶς νὰ κάμω κάνεν διάλειμμα, τόσον δὲ ἀπιδίζομην καὶ τὰς ζωτιοφίας καὶ τὸν ὥδον οἶνον τῆς Μαδέρας, τὰ δόποια μοὶ ἀπορίθμει διξενόδοχος. Στέφανος. Ἄλλ' ἐν ᾧ οἱ ἵπποι ἀνεπαύοντο ἐν τῷ σταθμῷ προσέταξα νὰ προσζεύξωσεν ἀλλούς ιδίους ἵππους, ἀν καὶ δινοίχος καὶ οἱ ὑπηρέται μοὶ ἔλεγαν ὅτι πέραν Ριαζάνης αἱ ὄδοι δὲν εἰναι διατασσόμενοι. Οἱ λόγοι οὗτοι ἀν δέν μ' ἀπέτρεπον τοῦ σκοποῦ, ἀλλ' ὅμως ἐξ ἀνάγκης ἀπέστην. Οὕτω δὲ κατεκλίθην παρὰ τράπεζαν τὰ τῆς μελλουστῆς πορείας διαταργίζουσενος. Δὲν παρῆλθον δὲ δίλγαι στιγμαὶ καὶ ἡκούσθησαν ἐκ τοῦ γειτνιάσοντος δωματίου ἦχοι κιθάρας μετὰ φωνῆς ἀνδρικῆς. Ω! Ποία μελφδία! Παρευθὺς κατεθέλγην ἀκινητίζων μήπως ἀκούσω κάνενα ἦχον. Ήκουσα δὲ τοὺς στίχους τοῦ ἀσματος τοῦδε — Α! Τί ὅτι, τί τὸν δεσμὸν διερρήξατε τῶν καρδιῶν; — Ἐπειτα δὲ τοῦ ἀσματος, — Ἐσθέσθη ὁ τῆς ήμέρας φωτήρ . . . — Ή νῦν, ἡ ἀνάμνησις ἔρωτος καὶ τὸ τῆς καρδίας ἄλγος μὲς ἔπειθαν, ὅτι προήρχοντο οἱ γλυκεῖς οὗτοι καὶ φλογεροὶ ἦχοι ἀπὸ καρδίας βαρυχαλγοῦς. Ήσύχως λοιπὸν ἐπλησίασα εἰς τὴν θύραν διὰ νὰ ἴδω πως διὰ τῆς τοῦ κλεθθούσος ὄπης τὸν κρούοντα τὴν κιθάραν ὑπό τινα ὡδήν. Διορῶν λοιπὸν κατεῖδον ἀνδρα διανακλίντρου ἀνακεκλιμένον καὶ τοὺς γλαυκοὺς διφθαλμούς του ἐπὶ τὴν ὁροφὴν ἀτενίζοντας αἱ μηχαρισὶ καὶ ζανθαὶ τρίχες του ἐπὶ τοῦ πλατέος μετώπου (τὸ ὄπειον οὐλήν, ὑπὸ σπάθης ἔφερε) κατήρχοντο ἐπὶ πλαγίων· διὸ μὲν δεῖξις του έραχίων ἦτο περιδεμένος, διὰ δὲ τοῦ ἀριστεροῦ τὴν κιθάραν ἔκρατει. Ήτο δὲ περιβεβλημένος στρατιώτου ἔνδυμα καὶ παράσημον ἐφόρει τοῦ Ἅγιου Γεωργίου.

Ταῦτα ἀλέπων ἐπεθύμησα νὰ ἴδω καὶ νὰ συναναστραφῶ πρὸς τὸν περίεργον ἀξιωματικόν. Ἐρωτήσας δὲ τίς ἡτο δ τὴν κιθάραν κρούων καὶ μαθὼν ὅτι εἰναι ὄδοιπόρος, διοχαγὸς Παγκρατίων, παρευθὺς ἐζήτησα ἀδειαν νὰ εἰσέλθω πρὸς αὐτὸν, ἀλλ' ἔκεινος τοῦτο μαθὼν ἐπρόλαβε νὰ μοὶ προϋπαντήσῃ ὡς τις εὐγενής. Ήτο δὲ δ ἀνήρ μεσόκοπος τὴν ἡλικίαν, ὑψηλὸς δὲ τὸ ἀνάστημα καὶ κομψοπρεπῆς τὴν ἔνδυμασίαν. Ή σψις του ἔφερε κηλίδας καύσωνος καὶ δυστυχίας, ἀλλ' οἱ χαρα-

κτηηρές του ήσαν λίαν ἐκφραστικοί. Ἰστατο ἄρα ἔμπροσθέν μου ἀνθρωπος οὐχὶ χυδαῖος. Τῷ προσεφώνητα τὸ χαῖρε ἐξ ὅλης καρδίας λίαν εὐχαριστηθεὶς ἐκ τοῦ ἀσματός του, ἐν μέρει δὲ καὶ αὐτὸς ἔσφιγξεν εἰς ἀσπασμὸν τὴν χεῖρά μου μειδιῶν καὶ τρόπου τινὰ χάριν ἀποδίδων τῆς τιμῆς, ἵν τῷ ἔδειξα. Τὸ μὲν πρῶτον ἐφαίνετό μοι ὅτι εἶνε βραχυλόγος τις, η δὲ συνέντευξίς του ἡτον οὐχὶ μακρά. Ἐπειδὴ δὲ φύσει οἱ ὁδῖται μετὰ τὸν ἀσπασμὸν εἶνε συνθισμένον νὰ ἐρωτῶσι, ποῦ καὶ πόθεν, καὶ ἐγὼ ταῦτα ἐρωτῶν αὐτὸν ἔμαθα ὅτι ἐκ τοῦ ἐν ἐκστρατείαις διατελοῦντος στρατοῦ ἐπανῆλθε θέλων νὰ ἴδῃ τὰς πόλεις Τομπόφ, Σαρατόφ καὶ ἄλλας τινάς. Οὕτω λοιπὸν ἐπειδὴ συνέπεσε νὰ ἡμίχι συνοδίται, καὶ τοι ἐπὶ μικρὸν, δρογνωμόνως ἀπεφασίσαμεν τὸν τῆς ἀποδημίας καιρόν. Προσέτι δὲ ἀπεδέχθη τὴν παράκλησιν μου ὥστε νὰ ἔλθῃ μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ χωρίον, ὅπου ἐπειγόμην ἔνεκα τῆς ἑορτῆς τῆς γυναικῶν μου. Όθεν διενοήθην, πόσην τοῦτο ἥδονὴν θὰ ἐπροξενοῦσεν εἰς τὴν γυναικά μου, η δοποία δὲ ἡτον ἀρίστη τραγῳδὸς καὶ λίαν ἐμμελῶς ἔδουσα. Ταῦτα εἰπόντες συντόμως κατεκλίθημεν παρὰ τράπεζαν· οἵνου δὲ ἥδεος δύο φιάλαι μετεφέρθησαν ἀπὸ τὴν ἴδιαν μου ἀμάξιν, καὶ εἰς αὐτὰς προσέθηκεν ὁ Στέφανος Νικήτιτς τὸν ἴδιαν του οἶνον, ο δοποίος ἡτο καρπανίτης. Ή φαντασία μας ἐξήρθη καὶ αἱ γλωσσοπέδαι ἐλύθησαν. Ο περίεργος ξένος σφόδρα μὲ ἔτερπε διὰ τε τῆς μαχευτικῆς φωνῆς του καὶ τοῦ ἀρρενωποῦ τῆς ὄψεως καὶ τῶν στρατιωτικῶν πράξεων, τῶν ὅποιων σύντομον ἴστορίαν θὰ ἔθλεπε τις ἐπὶ τοῦ σήματος τοῦ λευκοῦ σταυροῦ, ἐπὶ τοῦ τετραυματισμένου μετώπου καὶ τοῦ περιδεδεμένου βραχίονος. Κάμνων δὲ ἀργὴν τοῦ λόγου ὠμίλητε περὶ μουσικῆς καὶ πολέμου. Τὴν εὐρύτεν του ἐμαρτύρει: καὶ οἱ λόγοις καὶ η γοργότης τῆς ὄψεως του καὶ τὸ διτι συγχάκις ἐγέμιζε καὶ ἀδειάζε τὰ κορσοποτήρια. Ἐκ τούτων λοιπὸν ἐκατάλαβα καλῶς ὅτι μέγα τι συνεπέφερεν η ὑποδοχὴ, ἐπειδὴ κατέστρψε τὴν ἀλγηδόνα τῆς ψυχῆς καὶ ἔκοψεν εὐθυμότερον τὸν ἀξιωματικόν.

Ο δὲ λόγος τοῦ ἀξιωματικοῦ ἦκιστα ἐδείκνυεν ἀλαζονείαν, τὰνάπαλιν δὲ ἀπεκάλυπτεν αὐτοῦ δεινὴν αἰσθημάτων ἔκχυσιν. Τὸ γοργόν του βλέμμα ἡτον ἀτρομήτου γείτονος τοῦ θανάτου καὶ θὰ ἐφείλκυε γυναικά δρακίαν, καίτοι ἀπρόσιτον. Καθ' ὅλου δὲ εἰπεῖν, πάντα παρ' αὐτῷ συνέβαινον καὶ πως ἡταν συμμεμιγμένα, θάνατός τε καὶ ζωὴ, μουσική τε καὶ λόγοις· ὅταν δὲ κατὰ συν-

ήθειαν φωστικὴν μοῦ ἐπέρχασεν η ἴδεα νὰ τὸν ἐρωτήσω, ἀν δέ φέρων τὸ αὐτὸ δόνομα ἡτο συγγενῆς, πικρῶς μοὶ ἀνταπεκρίθη διέξης· — δὲν γνωρίζεις τοὺς συγγενεῖς μου; Τί βουλόμενος κάμνεις λόγον περὶ αὐτῶν; Ἀφησέ τους. — Ταῦτα πικρῶς ἀκούσας προφερόμενα ἐσιώπησα χωρὶς νὰ ἔξετάσω παραπάνω. Ἀλλ' ἡδη δὲ οἶνος διήγειρε τὴν στωμάτιν ὡς τὸ ἔλαιον τὴν φλόγα. Θεσπεσία τις δύναμις τοῦ καρπανίτου πάντοτε μᾶς μετέφερεν εἰς συνδιάλεξιν περὶ πραγμάτων θελκτικῶν ὑπὸ τὸν θόρυβον λοιπὸν τοῦ περὶ μουσικῆς καὶ πολέμου λόγου ἔκαμψα εὐχρισμὸν τῆς διμιλίας περὶ ψυχῆς εὐδαιμονίας, περὶ δίου οἰκογενειακοῦ ἥδυτάτου καὶ περὶ γαμηλίου ἔρωτος. Ἀλλὰ μόλις εἴπα τι περὶ γαμηλίου ἔρωτος καὶ παρευθύνεις σκυθρωπάσας ἔκαψε καὶ κτυπήσας τὴν τράπεζαν μὲ τὸ ποτήριον ἥρχισε νὰ περιπατῇ ἐντὸς τοῦ δωματίου τεταραγμένος. Τὸ παράδοξον δὲ τῆς δρυγῆς ἀπορήσας ἥρωτησα ἀν τῷ συνέθη τίποτε· δὲ εἰπεῖ μὴ ἔρωτας ἐνθυμίζετε καὶ γυναικα.... καὶ ἐγὼ ἡγάπησα.... Ἀφ' οὗ εἰπε ταῦτα βαθέως ἀνεστέναξε καὶ ἐσιώπησε σιωπὴν βαθεῖται. Ἀλλὰ περίεργος γενόμενος περὶ τὸ πάθος του παντοιτρόπως τὸν ἡνάγκασα νὰ μοὶ τὸ ἐκμυστηρευθῆ. Τοῦτο δὲ κατορθώσας ἀγνοῶ ποιὸν ἐκ τῶν δύο οινοῖς η η πρὸς ἐμὲ ἐμπιποτεύνη του μοὶ ἀπεκάλυψε τὸ πρᾶγμα.

Καρπανίτης! εὐθὺς διπερον ἀνέκραξε καὶ δρυμητικῶς λαβών εἰς χειράς του τὸ ποτήριον πληῆρες ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ ἀνακαλίντρου καὶ τὸν μύστακά του διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς κοσμῶν ἥρχισε τὴν διήγησιν του ὥδε πως. Φθάσκες ἡδη εἰς τὴν ἐφηβὴν ἡλικίαν δὲν ἔτυχα πολυλόγου μαγίστρος, η δοποία νὰ μοὶ προέλεγε τὸ τυχικόν μου, πῶς δηλα δὴ ἔμελλα νὰ διαβιώσω καὶ ἀν θὰ ἐφοροῦσα τοιοῦτον φόρεμα καὶ σταυρὸν εἰς τὰ στήθη μου. Αἱ διατάξεις δὲν ἐθεράπευσαν τὴν ἴδιαν μου νηπιότητα, οὐδὲ μὲ ἐνανούροσαν περὶ τὴν κλίνην μου· τὴν δὲ μητέρα μου δέν την ἔμελεν ὅλως δι' ὅλου ἀν ἔτρεχον ἀνυπόδηπτος ἐπὶ τῶν τελμάτων. Ο οἶνος οὗτος δὲν ἡτο διωρισμένος πρὸς ἴδιαν μου τέρψιν (ἐν ᾧ δὲ ἔλεγε ταῦτα ἐταράσσετο η χείρ του), οὐδὲ θὰ συμπαρεκκαθήμην μαζί σου εἰς ταύτην τὴν τράπεζαν, ἀν ἐδούλευα εἰς τὴν μοῖραν. Μὲ κάποιαν μικρὸν καὶ εὐτελῆ διπάνην ἐσπούδασα περὶ τὰ γάμματα· καὶ λίαν ἐπιμελῶς διότι ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἀκόμη μὲ κατέλαβεν ἐξ ὀλοκλήρου δὲ πρὸς τὴν μουσικὴν ζῆλος καὶ ἐν διαστήματι διλίγουν καιροῦ ἔγεινα φάλτης τῆς ἐκκλησίας,

διὰ τοῦτο κάποια φιλοτεμία ἐβλάστησεν ἐντός μου. Εἰς πᾶσαν τῆς ἐκκλησίας σύναξιν ἔσπευδα καὶ μεγάλα ἐν ταῖς ἑξόδοις ἐβάδιζα κηρὸν κρατῶν εἰς τὰς χειράς μου, ἐντονώτερον δὲ τῶν ἄλλων ἔψαλλα κατὰ τὸν χορὸν, καὶ μεγαλοφάνως ἀνεγίγνωσκα τὰς εὐγάλιξ ἐν τέλει τῆς λειτουργίας. Ταῦτα ἐπὶ πολὺν μὲν καιρὸν ἐγίγνοντο ὥδεώς, ὅστερον ὅμως πολὺν καιρὸν μὲν ἀπέσπασαν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός μου, ὅθεν μέγχας ἦτον ὁ κλαυθμός μου, καὶ ἀκόμη καὶ τώρα δάκρυα ἔρχονται εἰς τοὺς δρθαλμούς μου, δισάκις ἐνθυμοῦμαι τοῦτο.

Κατόπιν δὲ τούτων ἡμέραν τινὰ (αὗτη δὲ ἦτον ὁ ἀπὸ τοῦ ἰδίκου μου θίου καὶ δευτέρᾳ γένεσις, ἢ τούλαχίστον ἄλλη σκηνὴ τοῦ θίου, διὰ σφυρίγματος ὡς ἐν θεάτρῳ μεταβληθεῖσα) τὰ τε χείλη καὶ τοὺς ὀδόντας μου τηρήσαντες, ἀν εἴμαι ἴκανὸς νὰ ἐκμάθω πλαγίαυλον, μοὶ παρέδωκαν καὶ προσέταξαν νὰ ἐνασχοληματισθῶ με συνεχῶς περὶ τὸ ὅργανον. Άλλ' ἐγὼ πολλὰ ἐδάκρυον, καρμία δὲ καρδία δὲν ἡσθάνετο τοὺς ἰδίκους μου ὀδυρμούς· κάνεις δὲν συνέσφιγξε τὸ θρέφος εἰς τὰς ἀγκάλας του, οὐδὲ φελλίζων ἐπάσχεις νὰ σταματήσῃ τὰ δάκρυά του.

Αὐλητὴν λοιπὸν μὲν προτοίμιάκαν διὰ νὰ τοὺς προξενῷ ἡδυπάθεικαν καὶ ἀργίαν δαπανηράν, καθ' ὅλου δὲ διὰ νὰ διατελῶ μέσον εἰς εὐθυμίαν. Άλλ' η μουσικὴ διέσωσε τὸ τέκνον καὶ τὸν λάτριν της καὶ εἰς αὐτὴν ἐμαι ὑπόχρεως, διότι διέρρηξε τὰ δεσμὰ τῆς πρώτης ἡλικίας μου ἀπὸ τοῦ ὑπολόιπου θίου, καὶ κατέθελξε πρὸς ἐμὲ γυναικα ωραίαν, η δούσια θὰ μοὶ ἦτον ἀπρόσιτος, καθὼς οἱ θράχοι τῶν δρέων τῶν Καυκασίων, εἰνε ἀπρόσιτοι εἰς τοὺς ἵππους τῶν Κοζάκων. Εἶνε δὲ ἀληθινὸν, ὅτι δλίγον ἔλειψεν ή κεφαλὴ μου νὰ καταστήσῃ τὴν μουσικὴν ὅργανον παραφωνοῦν, τὰς δὲ ἰδέας σημεῖα πλαστά. Άλλ' ὅμως δι' αὐτῆς ἐν τῇ δεινῇ ἀπελπισίᾳ μου εὑρισκα παραμυθίαν, ἐλεύθερος πάσης ἀνάγκης ἢ δεσποτείας. — Ἡδον εἰς ὅμιλον ἀνθρώπων τελευταῖος ὥν τὴν τάξιν, σκοικος δὲ περιεπλανώμην καὶ ἄρτον μόνον ἔτρωγα. Ω! ἐν ὅσῳ καὶ ἡ χορδὴ καὶ ἡ φωνὴ ἥχοισι, καίτοι τρυχόμενος, πάντοτε τὴν καρδίαν θὰ τέρπω. Γετερον δὲ ἀπὸ δλίγα ἔτη ἡργισα τὴν σπουδὴν τοῦ πλαγιαύλου καὶ ἀκόρεσος αὐτοῦ διετέλεσα, διὰ τοῦτο καὶ ἐπέδωκα πολὺ εἰς τὴν μουσικήν οὕτως ἄρχολίγον κατ' δλίγον ἐγνώριζα τοὺς ἐπισήμους ἐν Μόσχῃ μουσικούς. Τὸν πλαγίαυλον δὲ ἐγκαταλείψας ἐσπούδασα περὶ τὴν λύραν καὶ τὸ κλειδοκύμβαλον, κατ' ἐλπίδα προοδεύων. Ιδίως λοιπὸν περὶ

τὴν μουσικὴν σπουδάζων ἀπὸ τοῦδε κατέτριβα τὸν καιρὸν μου.

Ἡδη δὲ τῆς μουσικῆς ἐφασταὶ εἰς δεῖπνα καὶ συναναστροφὰς μὲ προσεκάλουν, ὅπως τὴν λύραν κρούων ἀπάγω τὴν διάνοιάν των ἐπὶ τὸ ῥάβυμον, ἐπειδὴ κατέστην δεινὸς περὶ τὴν μουσικήν. Άλλ' ὅμως τοις ἐφαινόμην ἀπλοῦς μουσικὸς, η τούλαχίστον τραγῳδίς, η κάλλιον εἰπεῖν, ἥχοισα μηχανὴ πρὸς θὴν ἐνατενίζουσι τὴν ὄψιν καὶ ἐκτείνουσι τὸ οὔς, ἐν ὅσῳ ἀδει, ὅστερον δὲ ἀποστρεψόμενοι δεικνύουσι τὰ νῶτα. Μὲ ἐπήνουν, ἀλλ' δὲπαινός των ἦτον ἐλέφρος βρούσας. Έθαμμαζαν καὶ εἰς ἔνδειξιν ἀποδοχῆς ἐχατίδευαν τοὺς ὄμοις μου· δαιμόνιον (genie) μὲ ἐκάλουν, ἀλλὰ τόσον ἀδιαφόρως καὶ νωχελῶς ὥστε πᾶς τις ἐκαταλάμβανεν, ὅτι κάνεις ἀπ' ἐκείνους δὲν εἴχε τὴν ἔφεσιν νὰ ἥγε μουσικός· μέχρι τρίτου οὐρανοῦ μὲ ὑπερεξῆρον διὰ τῶν ἐπαίνων των, ἀλλὰ τόσον εἰλικρινῶς, ἀμα δὲ λυπηρῶς ἐμοὶ, καθὼς ὅταν ἐπαινεῖ κάνεις πᾶν δ. τι μὴ ἐποφθαλμιὰ καὶ καγγάζεις ὅταν τὸν ἐκπλήττεται ἐκείνος, τὸν δποῖον λογαριάζει κατώτερόν του.

Ἐποριζόμην δὲ τὸν θίον, διδάσκων τὴν μουσικήν. Κατὰ καλὴν τύχην ἐγγώρισα νεανίαν μηδόλως ὄμοιζόντα πρὸς τοὺς ἄλλους, ἐπειδὴ σφόδρα ἡτο θρησκυρικής, λάτρις τῆς μουσικῆς καὶ θερμὸς ζηλωτής τῶν τεχνῶν, τὸ δὲ ἔξοχον τῆς ἰδικῆς μου ἀρετῆς ὑπελάμβεν ἵσως παντὸς ἄλλου μεγαλειότερον. Ἐμὲ τὸν ἐξόριστον τῶν ἀνθρώπων, εἰς τοὺς δποίους είνε ἐπιτετραμένον νὰ ὀνομάζωνται οὔτως, ἐμὲ τὸν μουσικὸν εἰς δεῖπνον παραλαμβάνων ἐκάθιζε παρά τινι ὑπαλλήλῳ δριολογῶ ὅτι η μετ' αὐτοῦ συνέντευξις μοὶ ἐφαίνετο παράξενόν τι πρᾶγμα, διότι ἀκόμη διετέλουν ἀπειρος τῶν τῆς εὐγενείας τρόπων· οὔτος τούλαχίστον ποτέ του δὲν ἡθέλησε νὰ μάθῃ, ποῖνς εἴμαι ἐγὼ καὶ πόθεν κατάγομαι, ἀλλὰ μόνον συνδιέτριβε μαζί μου, καθὼς καὶ μαζί μὲ ἄλλους, τὸ δποῖον συχνάκις μοὶ ἐπροξενοῦσεν αἰδῶς ἀκόμη λίαν παράξενον μοὶ ἐφαίνετο ὅταν, ἐν ᾗ θίσαν πολλοὶ παρόντες συνωμιλοῦσε μαζί μου ἢ μὲ παρεκίνει νὰ κάθωμαι. Άλλὰ θεοίων τὸ νὰ μὴ ήξενόρω πού καὶ πῶς ἔπρεπε νὰ κάθωμαι παρεκίνε μοὶ ἀλγεινότατον συναίσθημα. Διὰ ταῦτα τώρα ἐκδικούμενος ἐπὶ τοῖς τότε παθήμασι μου εἰς τὸν πρώτως ἐπερχόμενον αὐθέντην δὲν ὑποχωρῶ τῆς ἔδρας, ἀλλ' ἀκόμη καὶ παρρησίᾳ τῷ δριῳδῷ. Κατολαμβάνετε δὲ πόση θίδονή είνε δταν τις συντόμως μὲν ἀποκρίνεται εἰς λόγον εὐπροσήγορον, μικρὸν δέ τι νεύει τὴν κεφαλὴν εὐγενῶς ἀσπαζόμενος, καὶ ἐπ' ἀν-

χλίντρου ἀνακλίνεται ἐνώπιον αὐθάδους τινὸς αὐθέντου καὶ ἐπισήμου πλουσίου. Οὐ νέος ἔκεινος, ὃς τις ἡτον εὐεργέτης μου, ως φίλον του μὲν ἥγαπησε, διὰ τοῦτο κοντά του διέτριβα τὸν καιρὸν μου καὶ κατὰ προτροπὴν του πολλοῖς τισιν ἐπεχείρουν εἰς παιδευσιν τοῦ πνεύματος. Συνεχῶς λοιπὸν βιβλία ἀνεγίγνωσκα καὶ παρ' αὐτοῦ κατέμαθα τὸ ἀνθρωπίνως δμιλεῖν χωρὶς νὰ ἐντρέπωμαι πως ἢ σκέπτωμαι ὅτι δὲν εἴμαι ἄξιος τῆς τῶν ἄλλων δμιλίας διὰ νὰ εἰπω δὲ ἐνὶ λόγῳ μὲν ἀνεγέννησε καὶ ἐκαθάρισε τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ κακῶν προλήψεων. Μετὰ πόθου πλέον προσεκολλώμην εἰς τὰ βιβλία, τὰ δόποια καὶ τοι ἔξχρκοιντα πρὸς τὴν φιλομάθειάν μου, δμως μὲν ἤδηκουν ἐπειδὴ ἐνῷ ὁ ὀμιλίουν περὶ πολλῶν ἄλλων, πουθενὰ δὲν ἔκαμναν κἀνενα λόγον περὶ ἐμοῦ: εἰδὼ δηλαδὴ μέσα εἰς αὐτὰ τὰς εἰκόνας παντὸς τρόπου καὶ πάθους, παντὸς δὲ προσώπου καὶ ὅλως παντὸς ὅπερ κινεῖται καὶ ἀναπνέει, ἀλλὰ πουθενὰ δὲν ἀπήντησε τὴν ἰδικήν μου εἰκόνα. Ἡμην ἄρα ἀτομον ἔξδριστον ἐκ τῆς ἐν βιβλίοις περιγραφῆς τῶν ἀνθρώπων, ἀνάξιον λόγου, ὅπερ οὐδεμίαν ἐνέχει ἵδεαν, καὶ περὶ τοῦ δόποιου κἀνεὶς δὲν ἐμπορεῖ νὰ εἰπῃ τίποτε ἢ νὰ ἀναφέρῃ, μικρότερος ἦμην στρατιώτου φονευθέντος καὶ λόγχης θρυσθείσης καὶ χορδῆς κεκομένης.

Καθὼς τὰ τῆς μοίρας ἀνάγκη γίγνονται ἀποκαλυπτόμενα ἐν τινὶ ἔτει καὶ ἡμέρᾳ, ὅτε πως δικηγιγνώσκεται ὁ λοιπὸς τοῦ ἀνθρώπου βίος, φεύδουσι δὲν αἱ ἐπιπλέες αἱ περὶ γάμου ὠραῖας γυναικὸς, ἢ αἱ περὶ χρημάτων πρᾶξιν καθὼς κατὰ τὸν πυρετὸν εἶνε ἡμέρα δωδεκάτη, ἐν ἡ διακρίνεται ἡ τῆς νόσου ἐπὶ τὰ βελτίω ἢ τὰ χείρω ἐπίδοσις, οὕτω καὶ ἐγὼ τοιούτον ἔσχον ἔτος καὶ ἡμέραν.

Οὐ κύθεντης ἐξ οὐ ἔξηρτώμην ἀπῆλθεν εἰς τινὰ ἐπαρχίαν θέλων νὰ μείνῃ ἔκειθι καιρὸν τινὰ καὶ τὴν οἰκονομίαν τοῦ χωρίου του νὰ ἐπανορθώσῃ καὶ τὰ προϊόντα νὰ ἐπαυξήσῃ. Ἐν τῷ αὐτῷ δὲ δήμῳ τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας εὑρίσκετο καὶ τὸ χωρίον τοῦ ἰδιοκοῦ μου εὐεργέτου. Ἐνεκκ λοιπὸν τῆς γειτνιάσεως ἐπιτραπείσης μοι τῆς παρ' αὐτῷ διαμονῆς, ἀπῆλαυον ἥδη ἐλευθερίκας τινός.

Οὔτως ἄρα εἰς τὰς ἀποτόμους τοῦ Βόλγα ὅχθας, ἐδράμομεν, ὅπου πολλὰ κατὰ νοῦν ἐθάλομεν εἰς τέρψιν ἄσματα, ἀλλ' ἀγνοῶ τίνος ἔνεκεν ἐθαρθρήσκει καὶ δὲν ἐτραγώδησα, ἀλλὰ τὴν ψυχὴν μου κατέθελξαν αἱ ἥχοι τῶν ἔγχωρίων ἀσμάτων καὶ τὰ ὅτα μου μᾶλλον κατεκῆλησαν ἢ τὰ ἄσματα τοῦ ἀθανάτου Μοτζάρτου.

Οὐ κατὰ τὴν μουσικὴν συνάδελφος πολλοὺς ἔχων ἐν τῷ χωρίῳ γείτονας μὲ συνέστησεν, ὡς μουσικὸν ἄριστον ὑπερεπαινέσσει. Τούτου ἔνεκκ παρ', ἔκεινοις τὰ μάλιστα ἐτιμήθην, ἐπειδὴ αὐτοὶ ἦσαν ἄπειροι τῆς διὰ τῶν δακτύλων ἢ τοῦ πλήκτρου κρούσεως τῶν δογάνων, καὶ δέν τοις ὠφέλουν ὅλως δὲν ὅλου αἱ ἐπιχάριτες φωναὶ τῶν θυγατέρων των. Ως μουσικὸς λοιπὸν φημισθεὶς νεωστὶ ἐκ Μόσχας ἐπανελθὼν, ἔγεινα διδάσκαλος τῆς μουσικῆς εἰς τὰ χωρία. Όμοιογω δὲν ὅτι πλεῖστον ἐτιμώμην ἐνταῦθα ἢ ἐν Μόσχᾳ, ἐπειδὴ ὁ εὐεργέτης εἰς κἀνενα δὲν ἔξιστόρησε τὰ κατ' ἐμὲ, κἀνεὶς δὲ ἀπ' ἔκεινοις δὲν εἴχεν ἀνάγκην νὰ μάθῃ περὶ ἐμοῦ καὶ λοιπὸν ἢ μετ' αὐτοῦ συνέντευξις παρεῖχε μοι. βάρος ἀπίστευτον. Όλα τούλαχιστον κατ' εὐχὴν ἔβαινον, ἀλλὰ μονοτόνως. Προσεκλήθην ποτὲ εἰς τὸ ἐγγὺς χωρίον πρὸς τινὰ γραῖαν, διὰ νὰ καταστήσω μουσικὴν συμφωνίαν (concert) μετά τίνος κόρης τραγῳδίστριας, ἀλλ' ὀλίγον ἀσθενήσας, ἀπεφύσισα νὰ ἀναμείνω. Ήστερον δμως πάλιν προσελθόντες μοὶ ἔλεγαν ὅτι χωρὶς ἐμοῦ ἕορτὴ δὲν ἐπιτελεῖται, ἐπειδὴ τοῦ ὀνόματος τῆς γραῖας προσήγγιζεν ἡ ἕορτὴ, καθ' ἣν ὥφειλεν ἡ ἐγγόνη της, νὰ τραγῳδήσῃ, παρόντων πολλῶν ἔνων. Διὰ ταῦτα μοὶ ἐφάνη εὔλογον νὰ πορευθῶ εἰς τὴν γραῖαν καὶ μηδὲν ὅλως φοβηθεὶς ἐκ τῆς σωματικῆς ἀδυναμίας μου ἡμιφίσιην κομψᾶς καὶ ἀπῆλθον.

Πρέπει δὲ νὰ ἐνθυμιώμεθα ὅτι θερρύντως ἥδη παρουσιαζόμην ἐνώπιον πολλῆς δμηγύρεως καὶ μεγάλα βαδίζων διότι καθὼς πρότερον δὲν ἐπειπατοῦσα ἀκροποδητή, ἀλλ' ἐκρότουν πλέον τοὺς πόδας μου, οὐδὲ περιεπλεκόμην, ἀν καὶ δὲν εἴχα ἀποκτήσην ἀκόμη ἔκεινην τὴν ἡμέραν περὶ τὴν κίνησιν ἐλευθερίαν, μεθ' ἣς τῷρα βαδίζων μποκλίω, σύρω τοὺς πόδας καὶ κροτῶ. Ήδη μάλιστα ἡμποροῦσα νὰ παρέρχωμαι διὰ μέσου πολλῶν ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην ἄκρων τοῦ δωματίου καὶ μεγαλοφάνως νὰ ἀπαντῶ εἰς τινὰ. Ἀλλ' δμως ἡσυχώτερον ἡσθανόμην τὸ ἐν τινὶ γωνίᾳ μένειν καὶ καυχώμενος ἐπὶ γνώσεσι καὶ τῇ πρὸς ἄλλους εὐπρόσογγοίσι, καθ' ἣν μὲ λόγους ἀρμοδίους δμιλοῦσα εἰς ἄλλους, εἰς ἔκαστην λέξιν ἐπρόσθετα τὸ σ.

Πόσον ἡδέως ἀνέτειλεν δὲν ἥλιος τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Οὐ! τῷρα ἀναλογίζομαι πόσην ἥδονὴν συνηγθάνθη τότε! Ήτο δὲ ἡ ἡμέρα τελεία καθ' ὅλα, ἐπειδὴ ἦτο συγκεκριμένον τὸ κλίμα (καὶ δὲν ἔχειωματικὸς μὲ τὴν χειρά του ἐπάταξεν ἴσχυρῶς τὸ μέτωπόν του). Ἀκόμη καὶ τῷρα ἐνθυμοῦμαι καὶ κατέχω ἔναυλα ἐν τοῖς ὠσίμου ὅσα εἰδα καὶ

ηκουσα, τά τε φέύματα τούς βαθυδίνου Βόλγα καὶ τὰ ποικίλα ἄνθη καὶ πάσαν ὄλως ἡχώ. Τόσον δὲ λισχυρῶς τὰ κρατῶ εἰς τὴν μνήμην μου, ὥστε ἐμπορῶ ἀκριβῶς νὰ τὰ διηγηθῶ, καθὼς διηγοῦνται αἱ γυναικεῖς τὰς ἔχθεσινάς των δριλίας καὶ τὰ στολίδια, αἱ δὲ γραῖαι τὰ ὅνειρά των ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ καὶ ἀναλογισμῷ τῶν περιστάσεων.

Δαμπρὰ εὐδία ήμέρα καὶ σπανία ὑπὸ τὸν ἰδιαίτερον μας οὐρανόν! Ἐβάδιζον ἐπὶ δρεινοῦ μέρους καὶ ἀνάντους κατὰ τὸν ποταμὸν Βόλγαν, ὅστις κεκαλυμμένος ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἥλιου καὶ ὑπὸ αὐτῶν ἐλλαμπόμενος ἡρέμα κατέρρεε καὶ μικρὸν ἀπετέλει τὸν πάταγον τῶν ὑδάτων, ὡς ἀδύνατός τις ῥύαξ. Δεῦρο κάκεισε χωρικῶν παιδεῖς ἔτερογενεῖς ἐντὸς ἀκατίων ἐπ' αὐτοῦ παιζόντες. Κάνεν κῦμα, κανέναν φεῦμα δρμητικὸν δεν ὑπῆρχε. Πόσον ἡδεώς ἔβλεπε τὸν Βόλγαν! Ἀηρ ψυχρὸς ἐπέπνεεν. Ὕπηρχε δέ τι ἀρωματικὸν ἐν τῇ φύσει καὶ μαγευτικὸν ἐπὶ τῆς βοῆς τῶν ὑδάτων καὶ τοῦ ἐκτεταμένου χλοεροῦ λειμῶνος, τὰ ὅποια ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἔβλεπε. Φαίνεται διτὶ ἡ φύσις, ὡς ἡ γραῖα, πρὸς ἣν ἐγὼ ἔσπευδον, ἔωρταζε τὴν ἴδικήν της ἑορτὴν. Διὰ ταῦτα ἔγεινα ἔνθους, καὶ ἐνόμιζα πλέον διτὶ ἥμην ἀριστος μουσικὸς, εἴπερ ποτὲ καὶ ἀλλοτε. Συγγρθανόμην ἄρα δρμὴν εἰς τὸ τραγῳδεῖν, ἀλλὰ δι' ἀσθένειαν τοῦ σώματος δὲν εἶχα δύναμιν ἕκανην νὰ ἐπιτελέσω τὴν ὅρεξίν μου. Οὕτω δὲ τερπόμενος ἐκ τῆς θέας πολλῶν τῆς φύσεως κορυφημάτων ἔφυασα ἐκεῖσε δόπου ἔσπευδα καὶ δόπου ἔμελλα νὰ ἴδω καὶ ν' ἀποπειραθῶ τοσαῦτα ἄγρια ώτα καὶ τοσάντας ψυχρὰς ψυχᾶς, διὰ τὰς ὅποιας ἦτον ἀνάγκη νὰ μεταλλάξω τὸ allegro εἰς andante, καὶ τὸ andante εἰς allegro, ἀλλοτε μὲν σύρων, ἀλλοτε δὲ παρακολουθῶν φωνῇ ἀγρίᾳ χωρικῆς τινος κυρίας. Ἀλλ' ὅμως τὸ μαρτυρικὸν ἐπάγγελμα τοῦ διδασκάλου μοὶ ἐδίδαξε τὴν ἀδιαφορίαν καὶ τὴν ἀγγελικὴν ὑπομονήν. Ἡτοι μαζόμην λοιπὸν νὰ ὑποστῶ σκληράν δοκιμασίαν. Ενώπιόν μου ἀντιπαρῆλθεν ἄμαξα ἐλαυνομένη ὑπὸ ἐξιππῶν καὶ διευθυνομένη εἰς τὴν οἰκίκη τῆς Κυρίας, πρὸς ἣν καὶ ἐγὼ ἔσπευδα. Ταύτην ἥθελησα νὰ ἀκολουθήσω, ἀλλ' ἀπέστην τοῦ σκοποῦ ἴδιων τινας ἐν τῷ ἐπὶ τοῦ οἰκήματος περιδρόμῳ. Παρευθὺς δὲ μοὶ ἐπῆλθε σκληρὰ ἐνθύμησις φωνοῦσά μοι. Πολὺ μακράν σου τὸ ἐφ' ἀμάξης δχεῖσθαι, Οὕτως ἄρα ψεγάδιόν τι φοβούμενος ἀφῆκα τὴν ἄμαξαν καὶ λαθράκιως ἐπροχώρωσε εἰς τὴν εἴσοδον τῆς οἰκίας.

Ἀλλ' ὕφειλα ὁ δεῖλκιος (δόλιος) καὶ ἐνταῦθα

νὰ ὑποστῶ παρὰ τοῦ θυρωροῦ ἔξετασιν καὶ γὰρ προσμείνω μέχρις οὗ ἐδήλου περὶ ἐμοῦ εἰς τοὺς κυρίους. Πολλὰ δ' ἐγὼ κατὰ νοῦν βαλὼν ὅπως ἡ φύγω ἢ ἐμμείνω τέλος ἐνέμεινα. Ἐπὶ πολὺν δὲ καιρὸν ἐκόσμουν τὰ μαλλιά μου καὶ τὴν κόνιν ἀπέβαλλα καὶ ἔπειτα εἰσῆλθα μικρόν τι τοὺς πόδας φαίνων καὶ πρὸς τοῖχον βαθίζων. Ἀλλ' ἀγαθὸς τύχη θάρρος ἀνέλαβον, ἐπειδὴ τὸ πλῆθος ἔξεταστηκός ἐθεώρει· εἰδα λοιπὸν ἐκεῖ πολλοὺς συνηγμένους γείτονας ἐξ ἐκατέρου τοῦ φύλου. Ἐπὶ καθηνὸς πράγματος ἐπεκράτει ἀταξία, περὶ τε τὰς ἐνδυμασίας καὶ περὶ τὰς ἔδρας (καθήκλας). Διότι δ' κατ' ἄγριον ἐλέύθερος καὶ ἀφορούσις βίος ἐφανεροῦτο δὰ τοιοῦτος ἐν τῇ δημητύρει ἐκείνη. Οἱ ἔρως ἐφανίνετο που σπάνιος, σπάνιον δὲ καὶ τὸ δρατιον πρόσωπον. Ἐνταῦθα ἔβλεπε τις ποῦ μὲν μυστακας καλῶς τεθραμμένους, ποῦ δὲ τὰς κόμας ἀγγυμηράς, ἀλλοιού μὲν χρυσῆν ἄλισσιν κατὰ τὸν ζωστῆρα, ἀλλοιού δὲ φόρεμά ἐφρυτιδωμένον, ἐνταῦθα μὲν πῖλον ἐκ Μόσχης, ἐκεὶ δὲ ἀνάστημα κορψὸν καὶ περὶ τὴν ζώνην συνεσφιγμένον. Τοῦτο βλέπων ἐστοχάσθη πόθεν ἐμοὶ δὲ τοσαύτη αἰδώς οὔτω δὲ ἐπλησσασα εἰς τὴν οἰκοδέσποιναν, δὲ δοιά ἥτο γραῦς εἰς τὴν παρακυήν της, ἐκάθητο δὲ ἐπὶ καθήκλας τοὺς πόδας εἰς θρῆνυν ἐρείδουσα· καὶ εἰς τὰς χεῖράς της ἐκράτει προσκεφάλαιον ἐξ ἐρίου ἄνθεσι πεποικιλμένον καὶ ἐπιδεικτιῶσα εἰς τὰς παρακαθημένας γυναικας ἐκόμπαζε, μειδίαμα δὲ χαῦνον ἐζωοποίει τὴν ὄψιν καὶ τοὺς δύοντας ὀφθαλμούς της. Καὶ τῇδε κάκεισε ἐπιδεικτιῶσα τὸ προσκεφάλαιον ἐλεγε. Δῶρον τουτὶ παρ' Ἀλεξανδρίνης ἔλαβον.

(ἀκολουθεῖ)

ΠΕΡΙΠΑΤΟΥΣ

ΕΙΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΝ.

(Συνέχεια ἵδε φυλλάδ. 41).

ΠΕΡΙ τὴν 4 τῆς πρωτίας ὁ δξῆς καὶ διαπέραστικὸς συριγμὸς τοῦ ἀτμοπλοίου μᾶς ἐκάλεσε τρὶς ἐπανειλημένως νὰ μεταβῆμεν εἰς τὴν θαλάσσιον κατοικίαν μας δόπου ἀμέριμνοι καὶ ἥσυχοι καὶ βέσσαιοι, διὰ τὴν κοιλία κάτων, οὗ μεῖζον ἡ θάλασσα δὲν εἶδον ποτὲ νὰ ἐπικάθηται ἐπὶ τοῦ νότου της καὶ διασχίη δρμητικῶν τὰ ὑδάτα της.

Οὐδεὶς ἀρνεῖται δόποιαν τρομερὰν ἔχει ὄψιν τὸ ἀτμόπλοιον μετροῦν τὰ κύματα τῆς θαλάσσης δικαπνὸς τῶν καιομένων ἀνθράκων, δικρότος, διπροξενοῦσιν οἱ στρεφόμενοι τροχοί του, τὸ κατά